

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 46 0 P 101563 22 GŽ

Novi Travnik, 01.06.2022. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku u vijeću sastavljenom od sudija Nijaz Krnjić predsjednik vijeća, Stana Imamović i Alma Islamović članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja, maloljetni T.Š. zastupan po zakonskim zastupnicima M.Š. i A.Š. i punomoćnicima Darislavu Paponji i Davoru Bunozi, advokati iz zajedničke advokatske kancelarije „Paponja-Bunoza“ iz Mostara, protiv tužene Srednja škola „Uskoplje“ iz Gornjeg Vakufa-Uskoplje, ulica Gradska bb, zastupana po punomoćniku Ivici Dragun advokat iz Bugojna, radi utvrđenja diskriminacije i naknade štete, vrijednost spora 3.000,00 KM, odlučujući o žalbi tužene izjavljena protiv presude Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 P 101563 21 P od 29.11.2021. godine, u sjednici vijeća održana 01.06.2022.godine donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalba tužene se odbija kao neosnovana i potvrđuje presuda Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 P 101563 21 P od 29.11.2021. godine.

Obrazloženje

Pobijanom presudom je utvrđeno da je tužena izvršila posrednu diskriminaciju i povrijedila pravo na jednako postupanje prema maloljetnom tužitelju u odnosu na ostale učenike iz razreda i škole, jer mu u 18.01.2021. godine nije izdala potvrdu o postignutom uspjehu na kraju prvog polugodišta školske 2020/2021 godine u skladu sa odredbom Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu vođenja dokumentacije, evidencije i obrazovnih isprava u Srednjoj školi Srednjobosanskog kantona (stav prvi izreke) i zabranjeno tuženoj da ubuduće drugačije postupi prema malodobnom tužitelju u odnosu na druge učenike iz razreda i škole i da mu izdaje potvrde o postignutom uspjehu u skladu sa odredbama navedenog pravilnika (stav drugi), da mu isplati nematerijalnu štetu u iznosu od 1.000,00 KM zbog povrede časti, ugleda i osobnosti, sa zakonskom zateznom kamatom od 15.02.2021. godine (stav treći) i naknadi mu troškove parničnog postupka u iznosu od 982,80 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja (stav četvrti).

Protiv ove presude žalbu je blagovremeno izjavila tužena iz svih žalbenih razloga propisanih članom 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku. U bitnom navodi da provedeni dokazi nisu cijenjeni na propisan način zbog čega sa sigurnošću nije utvrđeno da je nad malodobnim tužiteljem izvršena diskriminacija, da odluka ne sadrži obrazloženje prema propisanim standardima jer je obrazloženje prepisano iz akta Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a u skladu sa pravima djece zagarantovana članom 3. Konvencije o pravima djeteta, da nije dovoljno cijenio ponašanje majke malodobnog tužitelja i da je ostalo nejasno kako nisu povrijeđena

prava ostalih 300 učenika u istoj školi. Ističe i prigovor pasivne legitimacije tužene, jer je pomoćnik Ministra obrazovanja u Srednjobosanskom kantonu potvrdio da je tužena postupala prema uputstvima i smjernicama Ministarstva. Iz navedenih razloga smatra da je pobijana presuda nepravilna i nezakonita, jer odlučne činjenicu nisu potpuno i pravilno utvrđene, a presuda je zasnovana na nepravilnoj primjeni materijalnog prava. Stoga predlaže ovom sudu da preinači pobijanu presudu i odbije tužbeni zahtjev kao neosnovan i obaveže tužitelja da tuženoj naknadi troškove parničnog postupka prema troškovniku iz spisa i naknadi troškove za sastav žalbe u iznosu od 300,00 KM.

Tužitelj je dostavio odgovor na žalbu. Oспорava sve žalbene navode jer su neosnovani, paušalni i kontradiktorni, budući da ni u žalbi ne spori da samo malodobnom tužitelju nije izdata odgovarajuća potvrda o postignutom uspjehu na kraju prvog polugodišta te školske godine, da je u smislu člana 15. Zakona o zabrani diskriminacije, teret dokaza na tuženoj koja je morala dokazati da u konkretnom slučaju prema malodobnom tužitelju nije postupala drugačije u odnosu na ostale učenike škole i da je postupila u skladu sa odredbom člana 17. Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu vođenja dokumentacije, evidencije i obrazovnih isprava u srednjoj školi u Srednjobosanskom kantonu, odnosno da nije izvršila diskriminaciju nad malodobnim tužiteljem. Međutim, iz činjenice da je prema istom Pravilniku i to nakon što je pokrenut postupak potvrdu o uspjehu u školi je izdala tek 28.04.2021. godine kao i svjedočanstvo o završenom prvom razredu od 21.06.2021. godine. Iz navedenih razloga pobijana presuda nije obuhvaćena povredama postupka, odlučne su činjenice pravilne i potpuno utvrđene, prije svega da tužena nije imala ovlaštenja niti zakonskog uporišta da uz zahtjev za izdavanje potvrde učenicima, upisuje bilo koji podatak koji nije propisan navedenim pravilnikom. Stoga predlaže ovom sudu da žalbu tužene odbije kao neosnovanu.

Nakon što je ispitao osporenu presudu u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti u smislu člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je zaključio:

Žalba nije osnovana.

Predmet tužbenog zahtjeva je utvrđenje da je tužena, u kojoj je malodobni tužitelj u školskoj 2020/2021 godinu pohađao prvi razred srednje škole, izvršila posrednu diskriminaciju i povrijedila pravo na jednako postupanje u odnosu na ostale učenike škole, jer mu 18.01.2021. godine nije izdala potvrdu u postignutom uspjehu na kraju prvog polugodišta, iz razloga njegovi roditelji nisu potpisali zahtjev za dodjelu elektroničkog identiteta, dok su svi drugi učenici (njih oko 300) dobili potvrde, da se tuženoj ubuduće zabrani diskriminiranje malodobnog tužitelja u odnosu na ostale učenike iz njegovog razreda ostale učenike škole i da mu izda potvrdu o postignutom uspjehu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju, obliku i načinu vođenja dokumentacije, evidencije i obrazovnih isprava u srednjoj školi u Srednjobosanskom kantonu i naknadi mu nematerijalnu štetu u iznosu od 1.000,00 KM sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom od dana utuženja, uzrokovanu povredom prava na jednako postupanje, povredu časti, ugleda i osobnosti.

U skladu sa obavezom iz člana 7. stav 1. i 123. stav 1. Zakona o parničnom postupku, po prijedlogu parničnih stranaka izvršen je uvid u viber poruku koju je

razrednica dostavila roditeljima tužitelja, kopiju potvrde o postignutom uspjehu ručno ispisana na A4 papiru sa ocjenama i potpisom razrednice, opomenu pred tužbu, akt tuženog broj 1-1342/21 od 08.12.2021. godine, Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja dokumentacije, evidencije i obrazovnih isprava u srednjoj školi Srednjobosanskog kantona, preporuka Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine broj Ž-BL-01-238/21 od 19.04.2021 godine, potvrda tužene o ostvarenom uspjehu na kraju prvog polugodišta za školsku 2020/2021 godine od 28.12.2021. godine, potvrda o ostvarenom uspjehu na kraju prvog polugodišta Osnovne škole „Uskoplje“ za učenicu L.Š., obavijest za roditelje I. a odjeljenja broj 1-1-1431/21 od 16.03.2021 godine, obavijest tuženog od 28.04.2021 godine, Svjedodžba o završenom razredu Ur. broj 05-1-71-13/21, plan upisa učenika u prvi razred srednjih škola za školsku 2020/2021. godinu u Srednjobosanskom kantonu za škole na hrvatskom jeziku, Ugovor o sufinanciranju visokog školstva i institucija obrazovanja za akademsku 2019/2020. godinu, odgovor na opomenu pred tužbu, Upute za ispis uvjerenja iz SUMMIT matice Sveučilišta u Mostaru, Centar za informacijske tehnologije za nastavnike za korištenje informacijskih tehnologija u školama u kojima se nastavni plan i program izvodi na hrvatskom jeziku, konkurs za upis redovnih učenika u prvi razred srednjih škola u Srednjobosanskom kantonu u školskoj 2020/2021. godine, potvrda o uspjehu tužitelja u školi broj 1-1496/21, obavijest broj 1-1-1431/21 od 16.03.2021. godine, zahtjev za dodjelu elektroničkog identiteta Srednjobosanskog kantona, Ministarstvo obrazovanja nauke, mladih, kulture i sporta, zahtjev za dodjelu elektroničkog identiteta u sistemu za SUMMIT koordinatora za Lj.Z., e-mail prepiske između pomoćnika ministra Ivice Augustinovića (upute za prestanak korištenja EMISA i prelazak na SUMMIT maticu), akte od 22.09.2020. godine i 23.09.2020. godine Sveučilišta u Mostaru upućeni tuženoj, viber prepiska I.A. upućene direktoru tužene od 15.10.2020. godine (6 stranica), digitalizacija osnovnih i srednjih škola koji rade po planu i program na hrvatskom jeziku Centra za informacijske tehnologije Sveučilišta u Mostaru, obavijest roditeljima od 08.12.2020. godine, viber prepiska D.A., upute za izradu video lekcija za nastavu na daljinu Sveučilišta u Mostaru po SUMMIT programu, obavijest od 28.04.2021. godine o izdavanju potvrde za tužitelja, dopis zakonskog zastupnika tužene majci tužitelja od 18.01.2021. godine i obavijest uprave tužene broj 1-1497-1/21 od 28.04.2021. godine. Pored uvida u materijalne dokaze slušani su svjedoci I.A., D.K. A.P. i Lj.Z., majka tužitelja A.Š. i zakonska zastupnice tužene L.B..

Ocjenom provedenih dokaza na način propisan članom 8. i 123. stav 2. Zakona o parničnom postupku, prvostepeni sud je utvrdio da među stranaka nije sporno da tužena malodobnom tužitelju 18.01.2021. godine nije izdala Potvrdu o uspjehu na kraju prvog polugodišta u elektronskoj formi, nego je razrednica D.K. sljedećeg dana sačinila obavijest pisanu rukom koja je sadržavala podatke o razrednim predmetima, uspjehu i vladanju malodobnog tužitelja, da roditelji malodobnog tužitelja nisu potpisali saglasnost za unošenje određenih podataka za tužitelja i njihovih podataka u program SUMIT, da su ti podaci bili uneseni u program EMIS, da je Ministarstvo obrazovanja Srednjobosanskog kantona dalo instrukcije svim školama na nivou Kantona, o prelasku na sistem SUMIT, da je ovaj program rađen u saradnji sa Sveučilištem u Mostaru radi uvida u bazu podataka svih obrazovnih ustanova, ali je i dalje bio u upotrebi i dotadašnji program EMIS, da je potvrda o postignutom uspjehu na kraju prvog polugodišta malodobnom tužitelju izdata i to nakon akta Ombudsmena Bosne i Hercegovine od 19.04.2021. godine i to 28.04.2020. godine, a svim ostalim učenicima 18.01.2021. godine.

Sporno je da li je tužena neizdavanjem Potvrde u elektroničkom obliku o uspjehu na kraju prvog polugodišta u smislu odredaba člana 17. stav 1. i 2. i 21. Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu vođenja pedagoške dokumentacije, evidencije i obrazovnih isprava u Srednjim školama Srednjobosanskog kantona, izvršila posrednu diskriminaciju nad malodobnim tužiteljem u odnosu na ostale učenike koji su 18.01.2021. godine te potvrde dobili.

Članom 2. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“ broj 59/09, 66/16) u bitnom je propisano da se diskriminacijom smatra svako različito postupanje, uključujući isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama, prema bilo kojem licu ili grupi lica i onima koji su sa njima u rodbinskoj ili drugoj vezi na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, kao i svaka druga radnja koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kome onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje prava i sloboda u svim oblastima života na ravnopravnoj osnovi i da se zabrana primjenjuje na sve javne organe, fizička i pravna lica i u javnom i u privatnom sektoru, svim oblastima, a naročito kod zaposlenja, članstva u profesionalnim organizacijama, obrazovanja, člana 3. istog zakona da se pod neposrednom diskriminacijom smatra svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neko lice ili grupa lica dovedena ili je bila ili bi mogla biti dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od druga lica ili grupe lica u sličnim situacijama, a posredna diskriminacija podrazumijeva svaku situaciju u kojoj naizgled neutralna odredba, kriteriji ili praksa ima ili bi imala učinak dovođenja nekog lica ili grupe lica u odnosu na osnove definisane u članu 2. Zakona u nepovoljan ili manje povoljan položaj u odnosu na druga lica.

Članom 18. Zakona o jedinstvenom matičnom broju BiH ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 32/2001, 63/2008, 63/2011 - odluka Ustavnog Suda, 103/2011, 87/2013 i 84/2015) je propisano je da se JMB upisuje u ličnu kartu, izvod iz matične knjige rođenih, vjenčanih i umrlih, radnu knjižicu, zdravstvenu legitimaciju, putnu ispravu, vozačku dozvolu, oružni list, evidenciju o državljanstvu, kao i druge evidencije i javne isprave građana, samo ako je to zakonom izričito propisano.

Članom 71. stav 1. i 3. Zakona o srednjoj školi ("Službene novine Srednjobosanskog kantona" broj 11/2001, 11/2004, 17/2004, 15/2012 i 5/2017) da škola izdaje svjedodžbu o završenom razredu, odnosno obrazovanju koja ima karakter javne isprave, a članom 73. stav 3. istog zakona da bliže propise o sadržaju svjedodžbe, diplome, đачke knjižice i načinu vođenja evidencije o dokumentaciji u srednjoj školi, donosi resorno ministarstvo.

Članom 17. Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu vođenja pedagoške dokumentacije, evidencije i obrazovnih isprava u Srednjim školama Srednjobosanskog kantona je propisana obaveza uvođenja novih sistemom za evidencije koje vode škole u skladu sa aktima resornog ministarstva, a članom 21. istog Pravilnika da je obrazovna ustanova dužna učeniku izdati svjedočanstvo na propisanom obrascu.

Kako odredbom člana 18. Zakona o jedinstvenom matičnom broju i člana 17. i 21. Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu vođenja pedagoške dokumentacije,

evidencije i obrazovnih isprava u Srednjim školama Srednjobosanskog kantona, nije propisano da je za izdavanje uvjerenja učenicima škola o postignutom uspjehu, obavezno dostaviti JMB za roditelje, što je bio jedini razlog zbog čega tužena samo malodobnom tužitelju nije zadala potvrdu u postignutom uspjehu na kraju prvog polugodišta za školsku 2019/2020. godinu, i po ocjeni ovoga suda takvim postupanjem tužena je stavila tužitelja u neravnopravan položaj u odnosu na sve druge učenike, bez obzira da li su roditelji drugih učenika potpisali zahtjev sa svojim JMB. Na taj način počinila je diskriminaciju shodno odredbi člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije, a u vezi sa članom 2. stav 2. Konvencije o pravima djeteta, kojom je regulisano je da će države stranke poduzeti sve potrebne mjere za zaštitu djeteta od svih oblika diskriminacije ili kažnjavanja koji polaze od položaja, djelatnosti, izraženog mišljenja ili uvjerenja roditelja, zakonskih skrbnika ili članova porodice.

Odluka o naknadi nematerijalne štete je donesena pravilnom primjenom člana 200. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list Republike BiH“ broj 2/92, 13/93 i 13/94 i „Službene novine Federacije BiH“ broj 29/03 i 42/11) kojom je propisano da će sud za pretrpljene duševne bolove zbog, povrede ugleda časti, slobode ili prava ličnosti, ako nađe da okolnosti slučaja to opravdavaju, dosuditi pravičnu novčanu naknadu i da će a prilikom određivanja visine naknade voditi računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kojem služi ta naknada, kao i tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive s njezinom prirodom i društvenom svrhom, u vezi sa članom 12. stav 1. tačka c.) Zakona o zabrani diskriminacije. U konkretnom slučaju se radi o djetetu (tinejdžeru) koji je u vrlo osjetljivoj dobi i da samo njemu od 300 učenika, bez obzira na razloge, nije izdata potvrda o uspjehu u školi na koji način je doveden u stanje poniženja, srama, nezadovoljstva ili ljutnje, jer je po izjavi majke toga dana došao kući uznemiren i ljut, kriveći roditelje što je „ispao crna ovca u porodici“, što je s obzirom na uzrast i psihičku zrelost, očekivana reakcija malodobnog tužitelja. Stoga je opravdana svrha ove naknade, odnosno satisfakcija zbog stavljanja u drugačiji položaj u odnosu na druge učenike

Odluka o troškovima postupka je donesena na osnovu člana 386. i 387. Zakona o parničnom postupku i odredbama člana 12. i 13. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 22/04 i 24/04).

Članom 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku i članom 6. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, propisani su standardi za obrazloženje sudskih odluka. Svrha obrazloženja odluke jeste da se strankama u postupku omogući jednak i pravičan pristup sudu, a drugostepenom dobro obrazložena odluka omogućava njeno ispitivanje po izjavljenom pravnom lijeku. Pobijana odluka je obrazložena na propisani način, jer je prvostepeni sud dao potpunu i jasnu ocjenu onih dokaza koji su bitni za odluku u ovoj pravnoj stvari, naveo činjenice koje je utvrdio, razloge zbog kojih je našao da je tužbeni zahtjev osnovan i odrede materijalnih propisa na kojima je odluka zasnovana.

Ostale žalbene navode ovaj sud nije cijenio iz razloga propisanih članom 231. Zakona o parničnom postupku.

Kako ne stoje žalbeni razlozi a ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, temeljem odredbi 226. Zakona o parničnom postupku, žalbu je valjalo odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu.

Predsjednik vijeća
Nijaz Krnjić